

Aanbiedingsformulier voor:

Comité van Toezicht POP 24 juni 2015

Titel:

Rapport Ex ante Garantstelling Marktintroductie Innovaties

Bijlagen:

1 – Ex ante rapport

Voorstel:

Kennismemen van het Ex ante assessment rapport, in opdracht van Min. EZ uitgevoerd door WUR-LEI

Voorstel is afgestemd met:

TPO overleg en EZ POP coördinatieoverleg, d.d. 9 juni 2015

De concept versie van het Ex ante assessment van de Garantstelling is in november en december 2014 tijdens het goedkeuringsproces van het Nederlandse POP3 is aan de Europese Commissie ter beschikking gesteld als bijlage.

Wat gebeurt er met het voorstel na deze vergadering?

Publicatie door het LEI, gelijktijdig met de publicatie van de regeling in de Staatscourant

Inhoud

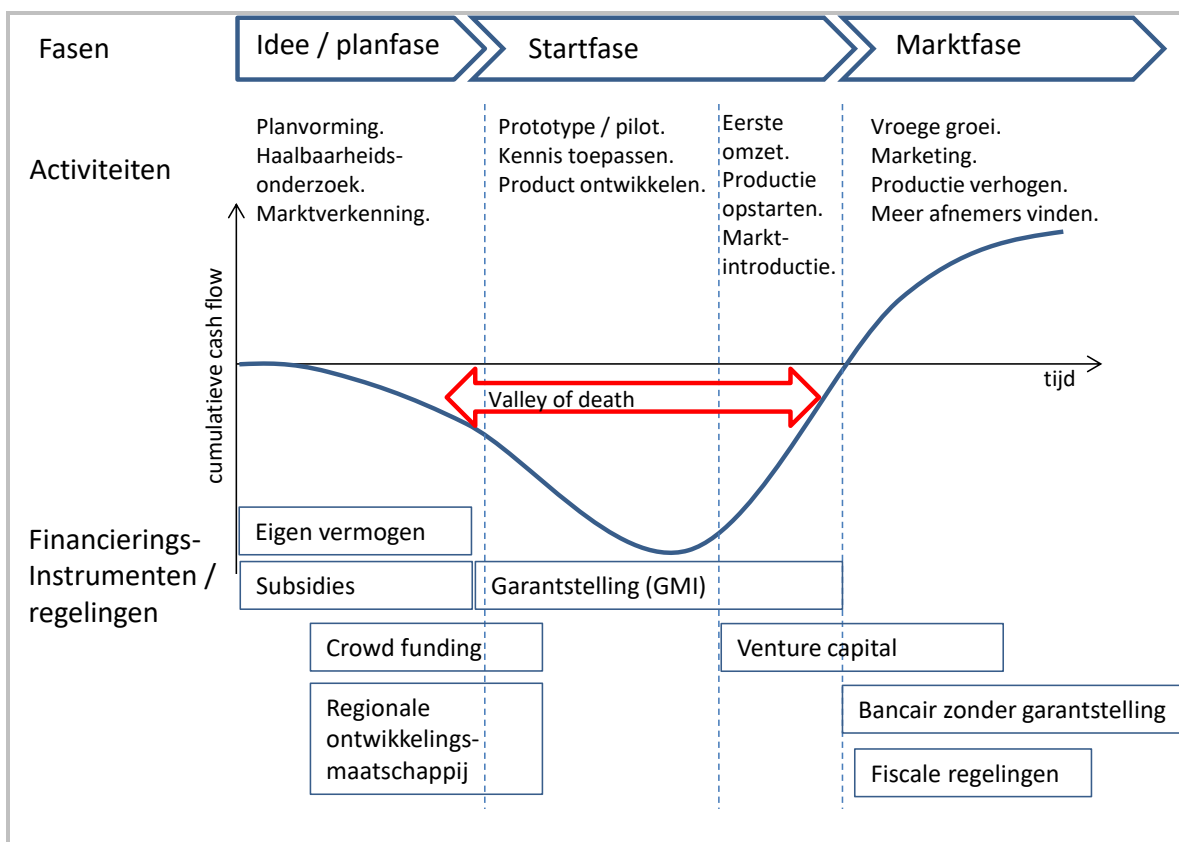
Voor het inwerking treden van het financieel instrument garantstelling marktintroductie innovaties (GMI) moet een lidstaat een Ex ante beoordeling laten opstellen waarin de tekortkomingen van de markt of suboptimale investeringssituaties worden beoordeeld.

Na enkele kleine aanpassingen van het rapport over de rapportagevereisten is het rapport definitief gemaakt. De Ex ante evaluatie wordt -zoals voorgeschreven in de Europese verordening - ter informatie aan het Comité van Toezicht POP3 toegezonden.

Belangrijkste uitkomsten

De garantstelling marktintroductie innovaties (GMI) komt tegemoet aan de tekortkomingen van het huidige instrumentarium voor de financiering van marktinnovaties in de land- en tuinbouw (valley of death; zie figuur S.1). Het huidige instrumentarium van subsidies en fiscaliteiten is vooral geschikt voor ondersteuning bij de ontwikkeling van de eerste prototypes (subsidies) of de brede uitrol van een perspectiefrijke innovatie (fiscale instrumenten). Vooral in de fase van de opschaling van

eerste prototypen naar marktintroducties zijn de financiële risico's hoog. Banken financieren hierdoor niet of weinig en landbouwers lopen het risico dat bij betalingsproblemen het hele bedrijf ten onder gaat. De opzet van de huidige garantiefaciliteit Garantstelling Landbouw (GL) en Garantstelling Landbouw plus (GL+) is niet toereikend voor marktinnovaties.

Figuur S.1 Innovatiefases en hun financieringsinstrumenten.

Bron: gebaseerd op <http://www.omfl.nl/financieringen/>, bewerking LEI Wageningen UR

S.2 Overige uitkomsten

Voor het behoud van een goede concurrentiepositie van de primaire land- en tuinbouw zijn product-, proces- en marktinnovaties noodzakelijk. Enerzijds om tegemoet te komen aan maatschappelijke eisen op het gebied van duurzaamheid, anderzijds om de toegevoegde waarde te verhogen en de kostprijs te beperken. De overheid ondersteunt dit, zoals onder andere blijkt uit brieven van de Staatssecretaris van Economische Zaken (zie hoofdstuk 2).

Vooraf vanuit de sectoren glastuinbouw, melkveehouderij, pluimveehouderij, varkenshouderij en opengrond-tuinbouw worden activiteiten verwacht die in aanmerking komen voor GMI (zie hoofdstuk 2).

Banken geven aan dat er voldoende financiële middelen zijn om kredieten te verstrekken. Vanwege het hoge financiële risico van marktinnovaties worden deze kredieten echter niet of nauwelijks verstrekt. Dit terwijl de innovatieve ondernemers in de meeste gevallen wel aan de eisen van solvabiliteit en track record kunnen voldoen. Hierdoor ontstaat het zogenoemde investeringsgat (zie hoofdstuk 2).

De bestaande garantieregelingen GL en GL+ zijn niet geschikt voor innovatie marktintroducties. Garantiebedrag van GL is te laag in verhouding tot de hoogte van de

investeringen voor marktintroducties. Daarnaast kunnen innovaties per definitie niet voldoen aan de GL+ omdat het hierbij gaat om bewezen technieken (zie hoofdstuk 5).

Een financiering met garantstelling gaat gepaard met een veelvoud aan financiering door banken en derden: de hefboomfactor. Voor innovatieve marktintroducties wordt een hefboomfactor van 3,7 verwacht (zie hoofdstuk 4).

Onder de GMI kan een lening onder garantstelling worden verleend van maximaal 2,5 miljoen euro voor de financiering van de marktinnovatie. Hierbij staat de overheid garant voor maximaal 80% van de lening. Financiers lopen hierdoor minder risico en kunnen innovatieve investeringen financieren. Voor rechtspersonen kan de hoofdelijke aansprakelijkheid beperkt worden ten opzichte van de GL en GL+, waardoor het voortbestaan van het bestaande bedrijf niet in gevaar komt bij mislukken van de innovatie. Verwacht wordt dat er jaarlijks maximaal 25 initiatieven goedgekeurd worden met maximaal 5 prototypen per deelsector. Maximaal wordt er 2 miljoen euro per lening gegarandeerd (80% van 2,5 miljoen euro). Bij een gemiddelde lening van 1,5 miljoen euro, betekent dit een garantie van maximaal 37,5 miljoen euro op jaarbasis. Het jaarlijkse kredietrisico voor de overheid wordt geschat op ruim 3 miljoen euro. Dit betekent voor de periode 2015 tot 2020 dus ruim 18 miljoen euro. Uit het Nederlandse POP3-budget zal hiervoor 7 miljoen euro worden gereserveerd; de overige ruim 11 miljoen euro komen uit de begroting van EZ. Daarnaast wordt jaarlijks maximaal 1,1 miljoen euro opgebracht door de landbouwers in de vorm van provisie bij een volledige benutting van het garantiebudget (zie hoofdstuk 6).

Aanbevolen wordt om dezelfde governance structuur te kiezen zoals die voor de GL en GL+ geldt. Hiermee wordt voorkomen dat er een voor de landbouw nieuw systeem wordt opgezet. Een nieuw systeem kost de banken en overheid tijd en geld en verhoogt de foutenmarge (hoofdstuk 6).

Nederland dient streefwaardes af te spreken met de EU, zodat kan worden gemonitord of de GMI aan de verwachtingen voldoet. Hiervoor zijn standaardsets van indicatoren beschikbaar. Naast de standaardset kan ook worden gedacht aan indicatoren die het rendement van de investeringen en het maatschappelijke rendement in kaart brengen. Een voorziene tussentijdse evaluatie in 2018 kan slechts een eerste indicatie opleveren van de verliesdeclaraties gezien de looptijd van 20 jaar van de garantieregeling (zie hoofdstuk 7 en 8).